

Natuurpuntensysteem natuurinclusieve bouw en inrichting Buurtschap Crailo

18 oktober 2021

Kenmerk R001-1279748MFO-V04-sal-NL

Verantwoording

Titel Natuurlandschap natuurlandschap en inrichting Buurtschap Crailo
Opdrachtgever GEM Crailo B.V.
Projectleider Maurice Tijn
Auteur Martin van Oosterhout
Kwaliteitscontrole Maikel Aragon van den Broeke
Projectnummer 1279748
Aantal pagina's 38
Datum 18 oktober 2021
Handtekening Ontbreekt in verband met digitale verwerking.
Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding.....	4
1.1	Doel van dit document	4
1.2	Werkwijze om tot het natuurpuntensysteem te komen	4
1.3	Gebruik menukaarten.....	8
2	Menukaarten maatregelen natuurinclusieve bouw en inrichting	12
2.1	Gebouwtype 1: Her te ontwikkelen bebouwing	13
2.2	Gebouwtype 2: Grondgebonden woningen op Kazernekwartier.....	15
2.3	Gebouwtype 3: Her te ontwikkelen tot gemengde functies	18
2.4	Gebouwtype 4: Appartementen op Kazernekwartier	21
2.5	Gebouwtype 5: Woningclusters Op de Hei	24
2.6	Gebouwtype 6: Grondgebonden woningen Op Zuid.....	27
2.7	Gebouwtype 7: Bedrijven Op Zuid	30
2.8	Gebouwtype 8: Appartementen Op Zuid.....	33
2.9	Gebouwtype 9: CPO / Initiatieven	36

1 Inleiding

1.1 Doel van dit document

Het Buurtschap Crailo is een woon- en werkwijk met hoge ambities op het gebied van ecologie, natuur en duurzaamheid. Bij de besluitvorming over het stedenbouwkundig- en landschapsplan Buurtschap Crailo is 'biodiversiteit' als één van de vier duurzame bouwstenen voor de ontwikkeling van het buurtschap benoemd. De ambitie bestaat om hoogwaardige natuur te realiseren waar mensen in wonen, werken en recreëren. Voor de inrichting van het buurtschap worden diverse maatregelen genomen om zo goed mogelijke natuurwaarden te realiseren en aan de hoge biodiversiteitsambities te voldoen. Dat geldt zowel voor de openbare ruimte als bij de invulling van de uitgeefbare kavels. Dit document focust zich op de kavels en bevat negen menukaarten met maatregelen waarmee bij de inrichting van de kavels invulling kan worden gegeven aan de biodiversiteitsambities. Door, per kavel, een selectie van de maatregelen uit te voeren, wordt de aanwezige en de nieuwe natuur van Crailo ondersteund en krijgt deze een plek binnen de kavels.

1.2 Werkwijze om tot het natuurlandpuntensysteem te komen

De beoogde bebouwing van het Buurtschap Crailo is te verdelen in negen verschillende bouwtypen. Voor ieder van de bouwtypen is een aparte menukaart met specifieke maatregelen en het minimum te behalen aantal natuurlandpunten beschikbaar (zie hoofdstuk 2). Via het bestemmingsplan wordt, via een verplichting tot het nemen van voldoende maatregelen (artikel 20.6 sub a), geborgd dat (per kavel/perceel, locatie- en gebouwspecifiek) een minimum aan maatregelen wordt gerealiseerd. Voorliggend rapport beschrijft onder andere wat wordt verstaan onder 'voldoende maatregelen'. Als onderdeel van artikel 20.6 van het bestemmingsplan dienen initiatiefnemers een Realisatieplan natuurinclusief bouwen en inrichten op te stellen (en bij te voegen als onderdeel van een aanvraag omgevingsvergunning) waaruit moet blijken welke maatregelen (van de menukaarten) worden gerealiseerd. Deze maatregelen moeten uiterlijk binnen 2 jaar na de start van de bouw zijn gerealiseerd en men moet onderbouwen hoe deze duurzaam, ten minste 30 jaar, in stand worden gehouden en beheerd.

De natuurinclusieve maatregelen volgen uit drie focusgebieden, zijnde de natuurdoeltypen, de Big Five van Crailo en beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming (tezamen de doelnatuurwaarden genoemd). Tabel 1.1 geeft een overzicht van de verschillende bouwtypen en de bijbehorende doelnatuurwaarden. De maatregelen in de menukaarten zijn toegespitst op het ondersteunen van de betreffende doelnatuurwaarden die van toepassing zijn voor dat bouwtype.

- Natuurdoeltypen: het volledige oppervlakte van Crailo is te verdelen in vier natuurdoeltypen, zijnde: Bos & zoom, Heischraal grasland, Poelen en Voedseltuinen¹. Figuur 1.1 geeft de kavelverdeling van de negen gebouwtypen in het Buurtschap Crailo met de bijbehorende natuurdoeltypen weer. In bijlage 1 worden de vier natuurdoeltypen behandeld en worden enkele (algemene) inrichtings- en beheereisen genoemd
- Big Five van Crailo: Naast natuurdoeltypen zijn er ook doelsoorten voor het buurtschap aangewezen, namelijk eekhoorn, levendbarende hagedis, bruin blauwtje, gevlekte witsnuitlibel en gekraagde roodstaart¹. Deze Big Five-soorten moeten van de ontwikkeling van de natuurdoeltypen profiteren en samen met mensen volop van het gebied gebruik gaan maken. In bijlage 2 worden de vijf soorten beschreven en worden enkele (algemene) inrichtings- en beheereisen en inrichtingselementen genoemd waar de Big Five-soorten van (kunnen) profiteren
- Beschermde soorten: Verder zijn er ook soorten die al voor de ontwikkeling van het buurtschap gebruik maakten van het gebied en die via de Wet natuurbescherming een beschermde status genieten. Voor deze soorten geldt dat er tijdens, en na de ontwikkeling van het gebied continu voldoende leefgebied van goede kwaliteit beschikbaar moet zijn. In bijlage 3 worden de vijf beschermde soorten die in Crailo voorkomen beschreven

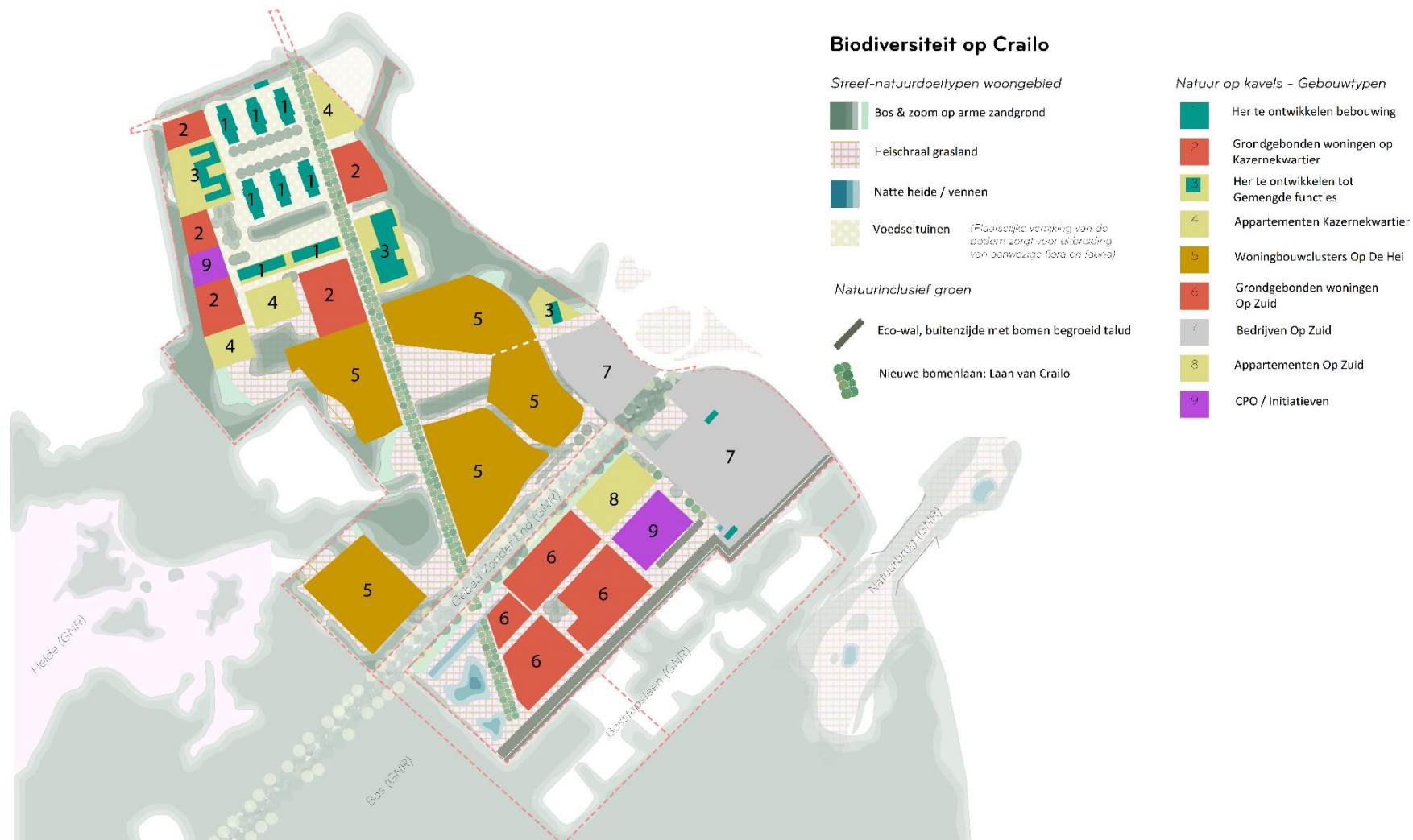
De in de menukaarten voorgestelde maatregelen zijn middelen waarmee binnen de kavels bijgedragen kan worden aan ieder van de natuurdoeltypen, Big Five- en beschermde soorten. Ondanks dat ook in de openbare ruimte veel bereikt kan worden om te voldoen aan de hoge biodiversiteitsambities en verplichtingen vanuit de Wet natuurbescherming, ligt de focus van de voorgestelde maatregelen in dit document niet op de openbare ruimte. Voor de inrichting van de openbare ruimte worden andere instrumenten gebruikt om de beoogde natuurwaarden te realiseren.

Tabel 1.1 De negen gebouwtypen van het toekomstige Buurtschap Crailo met de bijbehorende natuurdoeltypen, Big five- en beschermde soorten

Gebouwtype	Natuurdoeltype	Big Five-soorten	Beschermde soorten
1. Her te ontwikkelen bebouwing	<ul style="list-style-type: none"> • Voedseltuinen • Bos & zoom 	<ul style="list-style-type: none"> • Eekhoorn • Gekraagde roodstaart 	<ul style="list-style-type: none"> • Gewone en ruige dwergvleermuis • Eekhoorn • Bunzing • Boomarter
2. Grondgebonden woningen op Kazernekwartier	<ul style="list-style-type: none"> • Voedseltuinen • Bos & zoom 	<ul style="list-style-type: none"> • Eekhoorn • Gekraagde roodstaart 	<ul style="list-style-type: none"> • Gewone en ruige dwergvleermuis • Eekhoorn • Bunzing • Boomarter

¹ TAUW, 2019. Biodiversiteit op Crailo. TAUW-rapportage met kenmerk R001-1267071JRE-V01-nda-NL. d.d. 22 november 2019.

Gebouwtipe	Natuurdoeltype	Big Five-soorten	Beschermde soorten
3. Her te ontwikkelen tot gemengde functies	<ul style="list-style-type: none"> Voedseltuinen Bos & zoom 	<ul style="list-style-type: none"> Eekhoorn Gekraagde roodstaart 	<ul style="list-style-type: none"> Gewone en ruige dwergvleermuis Eekhoorn Bunzing Boommarter
4. Appartementen op Kazernekwartier	<ul style="list-style-type: none"> Voedseltuinen Bos & zoom 	<ul style="list-style-type: none"> Eekhoorn Gekraagde roodstaart 	<ul style="list-style-type: none"> Gewone en ruige dwergvleermuis Eekhoorn Bunzing Boommarter
5. Woningclusters Op de Hei	<ul style="list-style-type: none"> Heischraal grasland 	<ul style="list-style-type: none"> Bruin blauwtje Levendbarende hagedis 	<ul style="list-style-type: none"> Gewone en ruige dwergvleermuis
6. Grondgebonden woningen Op Zuid	<ul style="list-style-type: none"> Heischraal grasland Poelen 	<ul style="list-style-type: none"> Bruin blauwtje Levendbarende hagedis Gevlekte witsnuitlibel 	<ul style="list-style-type: none"> Gewone en ruige dwergvleermuis
7. Bedrijven Op Zuid	<ul style="list-style-type: none"> Heischraal grasland Bos & zoom 	<ul style="list-style-type: none"> Bruin blauwtje Levendbarende hagedis Eekhoorn 	<ul style="list-style-type: none"> Gewone en ruige dwergvleermuis Eekhoorn Boommarter Bunzing
8. Appartementen Op Zuid	<ul style="list-style-type: none"> Heischraal grasland Poelen 	<ul style="list-style-type: none"> Bruin blauwtje Levendbarende hagedis Gevlekte witsnuitlibel 	<ul style="list-style-type: none"> Gewone en ruige dwergvleermuis
9. CPO / Initiatieven	<ul style="list-style-type: none"> Heischraal grasland Poelen 	<ul style="list-style-type: none"> Bruin blauwtje Levendbarende hagedis Gevlekte witsnuitlibel 	<ul style="list-style-type: none"> Gewone en ruige dwergvleermuis

Figuur 1.1 Verdeling van de negen gebouwtypen over het oppervlakte van het toekomstige Buurtschap Crailo. De nummering komt overeen met de nummering in tabel 1.1

1.3 Gebruik menukaarten

Om te bepalen welke maatregelen binnen een ontwerp passen moeten de volgende stappen gezet worden. Deze stappen zijn verwerkt in het stroomschema (van het gehele te volgen proces rondom de implementatie van de maatregelen uit de menukaarten) zoals getoond in figuur 1.2.

Stap 1: Vaststellen bouwtype

Om te bepalen welke menukaart van toepassing is op de betreffende ontwikkeling hoeft er alleen maar naar figuur 1.1 gekeken te worden. Dat figuur laat op een kaart de ligging van de negen bouwtypen zien. Vervolgens is in tabel 1.1 te zien voor welke doelnatuurwaarden de maatregelen van het bouwtype genomen worden.

Stap 2: Vaststellen groottecategorie

Nadat bepaald is met welk bouwtype er gewerkt wordt, moet nagegaan worden welke groottecategorisering van toepassing is. Daarvoor wordt het onderscheid gemaakt zoals in tabel 1.2 weergegeven en op de specifieke menukaarten beschreven. Van projecten met een grotere omvang wordt een grote bijdrage aan het versterken van de doelnatuurwaarden verwacht.

Stap 3: Vaststellen (minimum) te behalen aantal punten

Van ieder bouwtype en respectievelijke groottecategorieën wordt een specifiek minimaal aantal natuurpunten verwacht. Tabel 1.2 geeft het minimaal verwachte aantal natuurpunten per bouwtype en (indien van toepassing) de groottecategorie aan. Het te behalen aantal natuurpunten wordt ook in de betreffende menukaarten beschreven. Wanneer genoeg maatregelen genomen worden om het minimaal aantal natuurpunten te bereiken, levert een project een voldoende bijdrage aan de natuurinclusieve ambities van het Buurtschap Crailo. Een ontwikkelaar is natuurlijk altijd vrij om, geïnspireerd door de menukaart, meer dan het minimum aan natuurinclusieve maatregelen in het ontwerp toe te passen.

Stap 4: Vaststellen maatregelen en score

In de menukaarten staat beschreven hoeveel natuurpunten per maatregel te verdienen zijn. De initiatiefnemer kiest zijn of haar maatregelen voor natuurinclusieve bouw en inrichting waarmee wordt voldaan aan het (minimum) aantal benodigde natuurpunten en toont dit aan via het Realisatieplan natuurinclusief bouwen en inrichten². Let op: elke maatregel mag daarbij slechts éénmaal worden gekozen, tenzij in de menukaart specifiek anders is aangegeven. Achterliggende gedachte hierbij is dat er zo veel mogelijk variatie op het perceel en in het gebied ontstaat.

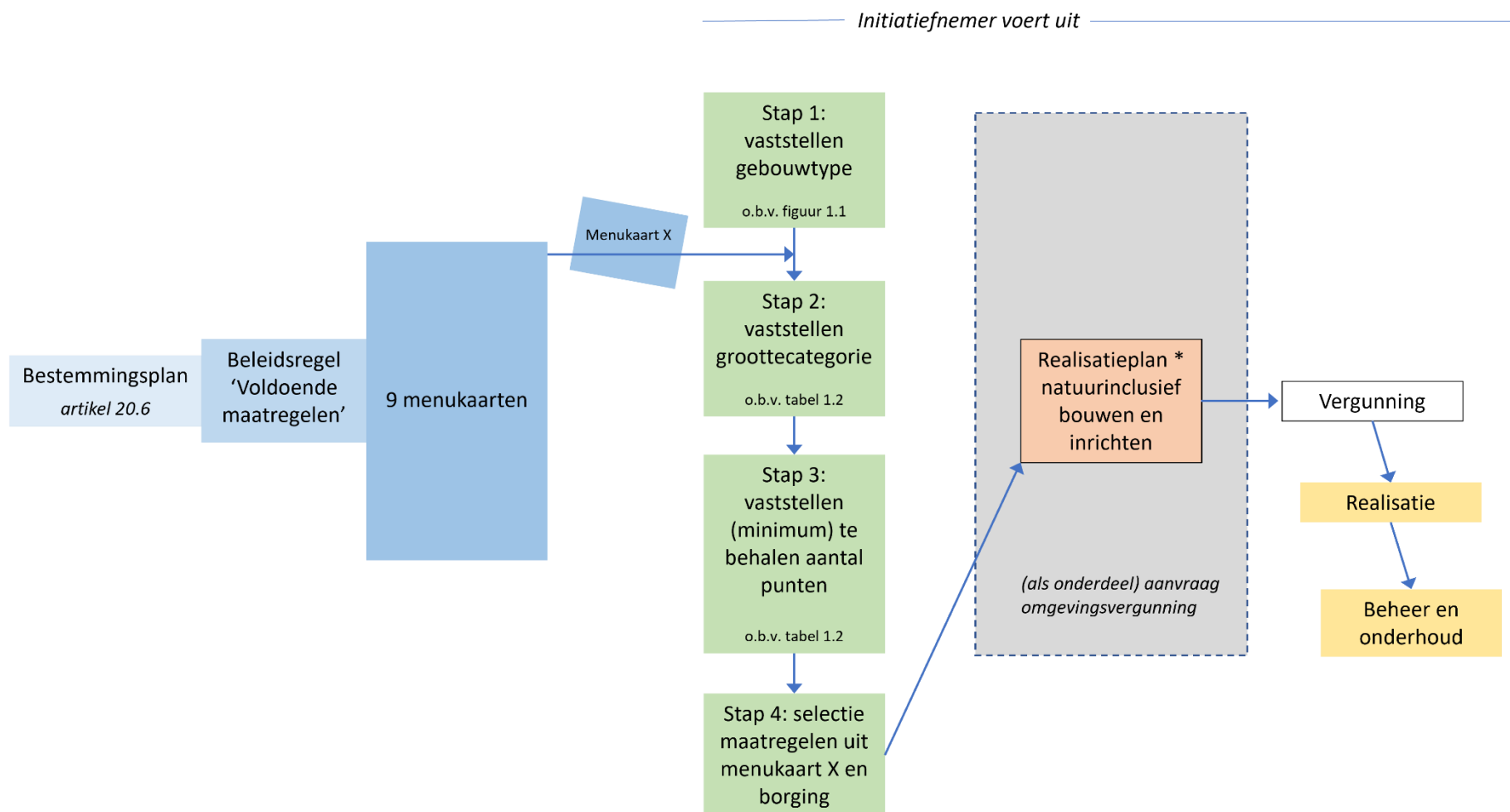
² Onder figuur 1.2 staat puntsgewijs beschreven wat minimaal moet worden opgenomen in het Realisatieplan natuurinclusief bouwen en inrichten.

Het is natuurlijk mogelijk meer maatregelen/punten dan minimaal voorgeschreven in het ontwerp mee te nemen. Daarnaast is het aan te raden een ecooloog te laten adviseren over welke maatregelen het best passen bij het ontwerp van het gebouw en de specifieke locatie. Het advies van een ecooloog kan ervoor zorgen dat de maatregelen doeltreffend(er) en correct(er) uitgevoerd en ingepast worden. Dit is echter geen verplichting. Ook, via het Realisatieplan natuurinclusief bouwen en inrichten, goed onderbouwde maatregelen die niet in de menukaarten zijn opgenomen mogen worden voorgesteld. Het is dan wel aan een deskundig ecooloog om te bepalen hoeveel natuurlinies dergelijke maatregelen opleveren.

Tabel 1.2 Categorijsering van de verschillende gebouwtypen en de bijbehorende verwachte minimaal behaalde aantal natuurlinies

Gebouwtype	Groottecategorijsering	Minimum aantal te behalen natuurlinies
1. Her te ontwikkelen bebouwing	Alle gebouwen	7
2. Grondgebonden woningen op Kazernekwartier	Kavelgrootte < 500 m ²	15
2. Grondgebonden woningen op Kazernekwartier	Kavelgrootte ≥ 500 m ²	18
3. Her te ontwikkelen tot gemengde functies	KMAR	12
3. Her te ontwikkelen tot gemengde functies	Keukengebouw	18
3. Her te ontwikkelen tot gemengde functies	Spiegelhorst	18
4. Appartementen op Kazernekwartier	Alle complexen	18
5. Woningclusters Op de Hei	Alle clusters	18, vanaf twintig woningen in gebouw, 1 extra punt per woning
6. Grondgebonden woningen Op Zuid	Alle kavels	18
7. Bedrijven Op Zuid	Kavelgrootte < 1.000 m ²	15
7. Bedrijven Op Zuid	Kavelgrootte ≥ 1.000 m ² < 3.000 m ²	18
7. Bedrijven Op Zuid	Kavelgrootte ≥ 3.000 m ²	20
8. Appartementen Op Zuid	Alle complexen	18
9. CPO / Initiatieven	Alle initiatieven	2 per woning, met een maximum van 18 punten per gebouw

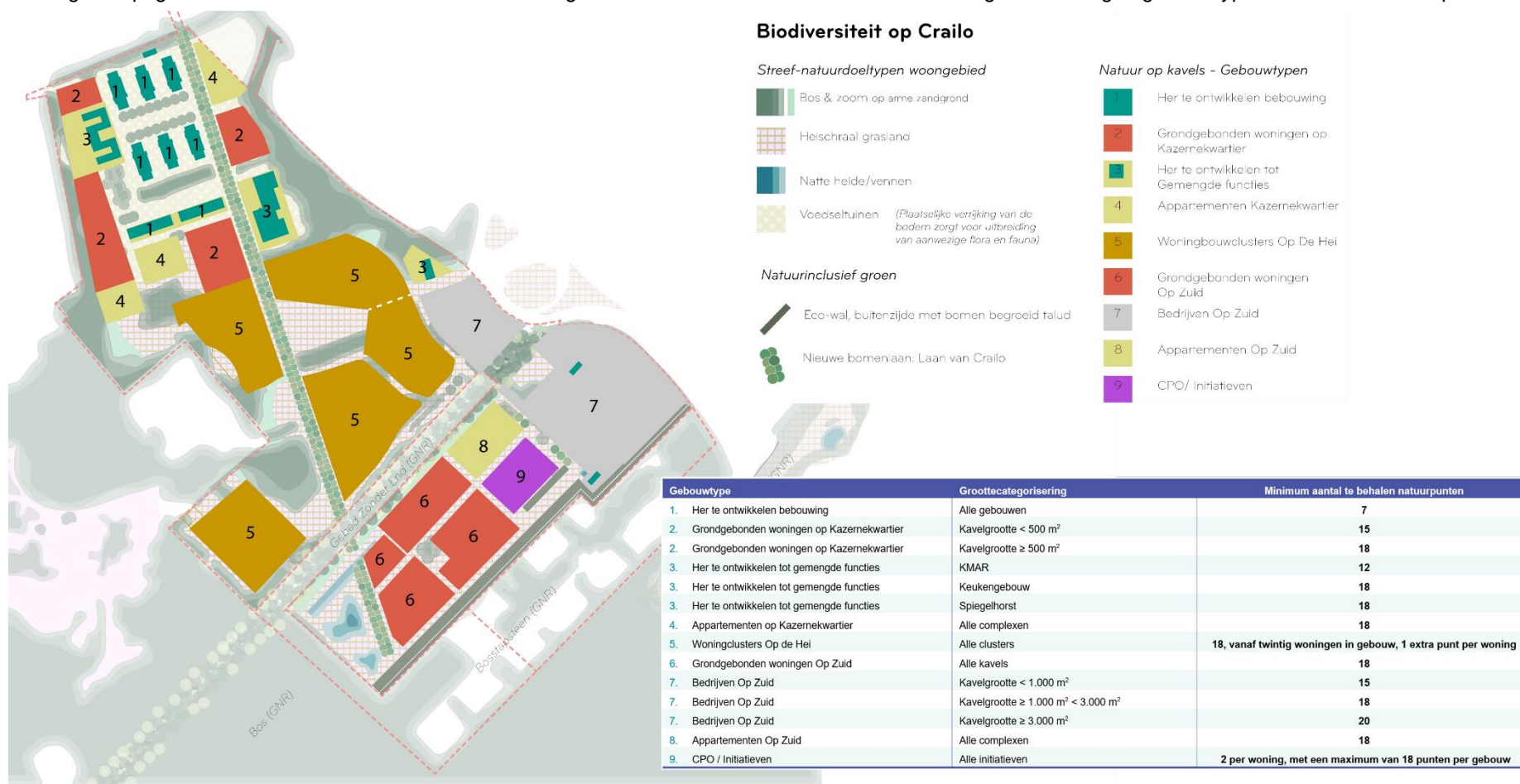
Figuur 1.2 Stroomschema van het te volgen proces rondom de (implementatie van de maatregelen uit de) menukaarten

* In het Realisatieplan natuurinclusief bouwen en inrichten moet tenminste het volgende worden beschreven:

- Onderbouwing onder welk gebouwtype en groottecategorie het perceel/kavel valt
- Welke maatregelen uit de menukaart zijn gekozen, met eventueel een onderbouwing van één of meerdere maatregelen die niet op de menukaart staan
- Hoeveel punten er daarmee in totaal worden gescoord
- In hoeverre dat voldoende is, gerelateerd aan het gebouwtype en groottecategorie
- Hoe en waar de maatregelen worden ingepast/uitgevoerd op het perceel/kavel
- Dat en hoe de maatregelen uiterlijk binnen 2 jaar na de start van de bouw zijn gerealiseerd
- Hoe de maatregelen duurzaam, ten minste 30 jaar, functioneel in stand worden gehouden en beheerd (beheer- en instandhoudingsplan)

2 Menukaarten maatregelen natuurinclusieve bouw en inrichting

De volgende pagina's bevatten de menukaarten met maatregelen voor natuurinclusieve bouw en inrichting voor de negen gebouwtypen van het Buurtschap Crailo.

2.1 Gebouwtipe 1: Her te ontwikkelen bebouwing

2.1.1 Minimum te behalen punten

Voor de her te ontwikkelen bebouwing worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **zeven (7) natuurpunten** per kavel.

2.1.2 Menukaart her te ontwikkelen bebouwing

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Beplanting			
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen
Realiseren mossedum dak	Dak	1	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een mossedum bedekking met een grondlaag van 4 tot 7 centimeter, voorzien van mos- of sedumbegroeiing met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Habitatmaatregelen			
Vleermuisvriendelijke verlichting	Gevel	2	Alle buitenlampen worden voorzien van amberkleurige led-lampen of andere vleermuisvriendelijke verlichting.
Dierenverblijfplaatsen			
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vogelnestkast aan gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 10 geschikte nestkasten met oriëntatie noord of oost op de gevel gemonteerd. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Vleermuiskast aan gevels	Gevel	1	Minimaal zes vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn op de gevel gemonteerd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en binnenmuur/isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.2 Gebouwtipe 2: Grondgebonden woningen op Kazernekwartier

2.2.1 Minimum te behalen punten

Het minimaal aantal natuurpunten voor Grondgebonden woningen op Kazernekwartier is afhankelijk van de kavelgrootte.

- Voor kavels met een oppervlakte tot 500 m² worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **vijftien (15) natuurpunten**
- Voor kavels met een oppervlakte vanaf 500 m² worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurpunten** per kavel

2.2.2 Menukaart grondgebonden gebouwen op het Kazernekwartier

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Beplanting			
>10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse dracht-, noten- of fruitbomen		3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 2 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort die noten of fruit draagt en/of in nectar voorziet.
Planten inheemse dracht-, noten- of vruchtstruiken	Terrein	2	Er wordt ten minste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort die noten of fruit draagt en/of in nectar voorziet.
1 m ² nectarrijke beplanting aanbrengen	Terrein	2	Minimaal 1 m ² van het kavel wordt ingezaaid met bloemen die veel nectar geven.
Erfafscheiding middels inheemse (fruit)hagen	Terrein	2 – 3	Er wordt bij ten minste twee derde van de erfgrans geen erfafscheiding van hout, beton of een ander hard materiaal geplaatst. In plaats daarvan wordt een (fruit)haag van in Nederland voorkomende soort(en) aangebracht. Een punt extra wordt verdiend wanneer meer dan één soort wordt toegepast.
Realiseren mossedum dak	Dak	1	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een mossedum bedekking met een grondlaag van 4 tot 7 centimeter, voorzien van mos- of sedumbegroeiing met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen
Habitatmaatregelen			
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog als schuilplek voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Egelwegel in schutting	Terrein	1	Iedere dichte schutting (van hout, beton of ander hard materiaal) wordt voorzien van een opening van $\varnothing$ 15 centimeter of (vierkant) 15 x 15 centimeter bedoeld als egelpootje.
Dood hout of houtstobben neerleggen	Terrein	1	Realiseer minstens 1 m ² aan liggende boomstronk(en) of houtstobben voor insecten, reptielen en amfibieën.
Dierenverblijfplaatsen			
Vogelnestkasten aan boom	Terrein	1	Minstens vier nestkasten voor vogels, op voldoende hoogte voor de doelsoort, aan één of meerdere bomen gemonteerd.
Eekhoornnestkast	Terrein	2	Minimaal twee eekhoornnestkasten in zicht van elkaar, opgehangen 3 tot 4 meter van de grond. Het is belangrijk dat er tenminste één ingang nabij een tak van een boom hangt zodat de eekhoorn toegang heeft en altijd snel kan ontsnappen.
Vleermuiskasten aan boom	Terrein	1	Minimaal vier bolle vleermuiskasten van minstens 30 tot 40 centimeter hoog en een doorsnede van minstens 15 tot 20 centimeter met een opening van 1,5 tot 2 centimeter breed, aan een boom gemonteerd op minstens 3 meter hoogte.
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.3 Gebouwtipe 3: Her te ontwikkelen tot gemengde functies

2.3.1 Minimum te behalen punten

Het minimaal aantal natuurpunten voor her te ontwikkelen gebouwen tot gemengde functies is afhankelijk van het her te ontwikkelen gebouw.

- Voor de herontwikkeling van het voormalige KMAR-gebouw worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **twalf (12) natuurpunten**
- Voor de herontwikkeling van het voormalige keukengebouw worden natuurinclusieve maatregelen verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurpunten**
- Voor het voormalige Spiegelhorst worden natuurinclusieve maatregelen verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurpunten**

2.3.2 Menukaart Her te ontwikkelen tot gemengde functies

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Beplanting			
> 10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse dracht-, noten- of fruitbomen		3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 2 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort die noten of fruit draagt en/of in nectar voorziet.
Planten inheemse dracht-, noten- of vruchtstruiken	Terrein	2	Er wordt ten minste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort die noten of fruit draagt en/of in nectar voorziet.
1 m ² nectarrijke beplanting aanbrengen	Terrein	2	Minimaal 1 m ² van het kavel wordt ingezaaid met bloemen die veel nectar geven.
Inheemse (fruit)hagen	Terrein	2 – 3	Er wordt een (fruit)haag geplant (minimaal 20 meter lengte) van in Nederland voorkomende soort(en). Een punt extra wordt verdiend wanneer meer dan één soort wordt toegepast.
Realiseren mossedum dak	Dak	1	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een mossedum bedekking met een grondlaag van 4 tot 7 centimeter, voorzien van mos- of sedumbegroeiing met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Intensief begroeide daktuin	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een begroeide daktuin met een grondlaag vanaf 30 centimeter. De begroeiing is voorzien van een hoge diversiteit met streekeigen soorten grassen, kruiden, struiken en/of bomen, waarvan ten minste 20 soorten insectvriendelijk zijn.
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen
Inbouwbloembakken	Gevel / balkon	1	Ieder balkon is voorzien van een vaste, ingebouwde bloembak, beplant met streekeigen bloemen en/of kruiden.
Habitatmaatregelen			
Vijver	Terrein	3	Realiseer een vijver van ten minste 5 m ² en minstens 60 centimeter diep met flauwe, begroeide oevers, waarbij (periodieke) droogvalling is voorkomen.
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Egelwegel in schutting	Terrein	1	Iedere dichte schutting (van hout, beton of ander hard materiaal) wordt voorzien van een opening van $\varnothing$ 15 centimeter of (vierkant) 15 x 15 centimeter bedoeld als egelpoortje.
Vleermuisvriendelijke verlichting	Gevel	2	Alle buitenlampen worden voorzien van amberkleurige led-lampen of andere vleermuisvriendelijke verlichting.
Dierenverblijfplaatsen			
Vogelnestkasten aan boom	Terrein	2	Minstens tien nestkasten voor vogels, op voldoende hoogte voor de doelsoort, aan één of meerdere bomen gemonteerd.
Eekhoornnestkasten	Terrein	1	Minimaal twee eekhoornnestkasten in zicht van elkaar, opgehangen 3 tot 4 meter van de grond. Het is belangrijk dat er ten minste één ingang nabij een tak van een boom hangt zodat de eekhoorn toegang heeft en altijd snel kan ontsnappen.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Vleermuiskasten aan boom	Terrein	1	Minimaal vier bolle vleermuiskasten van minstens 30 tot 40 centimeter hoog en een doorsnede van minstens 15 tot 20 centimeter met een opening van 1,5 tot 2 centimeter breed, aan een boom gemonteerd op minstens 3 meter hoogte.
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.4 Gebouwtipe 4: Appartementen op Kazernekwartier

2.4.1 Minimum te behalen punten

Voor appartementen op Kazernekwartier worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **achtien (18) natuurpunten** per complex.

2.4.2 Menukaart appartementen op het Kazernekwartier

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
<i>Beplanting</i>			
> 10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse dracht-, noten- of fruitbomen		3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 2 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort die noten of fruit draagt en/of in nectar voorziet.
Planten inheemse dracht-, noten- of vruchtstruiken	Terrein	2	Er wordt ten minste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort die noten of fruit draagt en/of in nectar voorziet.
1 m ² nectarrijke beplanting aanbrengen	Terrein	2	Minimaal 1 m ² van het kavel wordt ingezaaid met bloemen die veel nectar geven.
Inheemse (fruit)hagen	Terrein	2 – 3	Er wordt een (fruit)haag geplant (minimaal 20 meter lengte) van in Nederland voorkomende soort(en). Een punt extra wordt verdiend wanneer meer dan één soort wordt toegepast.
Realiseren mossedum dak	Dak	1	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een mossedum bedekking met een grondlaag van 4 tot 7 centimeter, voorzien van mos- of sedumbegroeiing met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Intensief begroeide daktuin	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een begroeide daktuin met een grondlaag vanaf 30 centimeter. De begroeiing is voorzien van een hoge diversiteit met streekeigen soorten grassen, kruiden, struiken en/of bomen, waarvan ten minste 20 soorten insectvriendelijk zijn.
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen
Inbouwbloembakken	Gevel / balkon	1	Ieder balkon is voorzien van een vaste, ingebouwde bloembak, beplant met streekeigen bloemen en/of kruiden.
Habitatmaatregelen			
Poel of vijver	Terrein	3	Realiseer een poel/vijver van ten minste 5 m ² en minstens 60 centimeter diep met flauwe, begroeide oevers, waarbij (periodieke) droogvalling is voorkomen.
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Egelwegel in schutting	Terrein	1	Iedere dichte schutting (van hout, beton of ander hard materiaal) wordt voorzien van een opening van $\varnothing$ 15 centimeter of (vierkant) 15 x 15 centimeter bedoeld als egelpoortje.
Vleermuisvriendelijke verlichting	Gevel	2	Alle buitenlampen worden voorzien van amberkleurige led-lampen of andere vleermuisvriendelijke verlichting.
Dierenverblijfplaatsen			
Vogelnestkasten aan boom	Terrein	2	Minstens tien nestkasten voor vogels, op voldoende hoogte voor de doelsoort, aan één of meerdere bomen gemonteerd.
Eekhoornnestkasten	Terrein	1	Minimaal twee eekhoornnestkasten in zicht van elkaar, opgehangen 3 tot 4 meter van de grond. Het is belangrijk dat er ten minste één ingang nabij een tak van een boom hangt zodat de eekhoorn toegang heeft en altijd snel kan ontsnappen.
Vleermuis kasten aan boom	Terrein	1	Minimaal vier bolle vleermuis kasten van minstens 30 tot 40 centimeter hoog en een doorsnede van minstens 15 tot 20 centimeter met een opening van 1,5 tot 2 centimeter breed, aan een boom gemonteerd op minstens 3 meter hoogte.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.5 Gebouwtipe 5: Woningclusters Op de Hei

2.5.1 Minimum te behalen punten

Voor woningclusters Op de Hei worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurlpunten** per gebouw met vanaf twintig woningen in een gebouw, één (1) extra natuurlpunt per woning.

2.5.2 Menukaart Woningclusters Op de Hei

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Beplanting			
>10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse struiken	Terrein	2	Er wordt tenminste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort.
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Intensief begroeide daktuin	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een begroeide daktuin met een grondlaag vanaf 30 centimeter. De begroeiing is voorzien van een hoge diversiteit met streekeigen soorten grassen, kruiden, struiken en/of bomen, waarvan tenminste 20 soorten insectvriendelijk zijn.
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen
Inbouwbloembakken	Gevel / balkon	1	Ieder balkon is voorzien van een vaste, ingebouwde bloembak, beplant met streekeigen bloemen en/of kruiden.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Habitatmaatregelen			
Open, onbetreden zand aanbrengen	Terrein	1	Minimaal 0,5 m ² open zand nabij dood hout en/of kruidenbeplanting voor grondgebonden insecten aanbrengen. Zand niet betreden.
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Dood hout of houtstobben neerleggen	Terrein	1	Realiseer minstens 1 m ² aan liggende boomstronk(en) of houtstobben voor insecten, reptielen en amfibieën.
Stenen stapels aanbrengen	Terrein	1	Realiseer losse steenstapels met een minimale oppervlakte van 1 m ² en hoogte van 50 centimeter als schuilplaats voor reptielen en amfibieën.
Vleermuisvriendelijke verlichting	Terrein	2	Alle buitenlampen worden voorzien van amberkleurige led-lampen of andere vleermuisvriendelijke verlichting.
Dierenverblijfplaatsen			
Losstaand insectenhotel aanbrengen	Terrein	1	Realiseer een losstaande insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² . Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschadwd.
Insectenhotel in gevel aanbrengen	Gevel	1	Insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² , ingebouwd in de gevel. Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschadwd.
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.

Kenmerk R001-1279748MFO-V04-sal-NL

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Gevelbetimmering voor vlermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.6 Gebouwtipe 6: Grondgebonden woningen Op Zuid

2.6.1 Minimum te behalen punten

Voor Grondgebonden woningen op Zuid worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurpunten** per kavel.

2.6.2 Menukaart grondgebonden Woningen Op Zuid

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Beplanting			
>10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse struiken	Terrein	2	Er wordt ten minste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort.
Erfafscheiding middels inheemse (fruit)hagen	Terrein	2 – 3	Er wordt bij ten minste twee derde van de erfgrans geen erfafscheiding van hout, beton of een ander hard materiaal geplaatst. In plaats daarvan wordt een (fruit)haag van in Nederland voorkomende soort(en) aangebracht. Een punt extra wordt verdiend wanneer meer dan één soort wordt toegepast.
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen
Habitatmaatregelen			

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Open, onbetreden zand aanbrengen	Terrein	1	Minimaal 0,5 m ² open zand nabij dood hout en/of kruidenbeplanting voor grondgebonden insecten aanbrengen. Zand niet betreden.
Poel of vijver	Terrein	3	Realiseer een poel / vijver van ten minste 5 m ² en minstens 60 centimeter diep met flauwe, begroeide oevers, waarbij (periodieke) droogvalling is voorkomen.
Wadi	Terrein	3	Realiseer een beplante greppel of wadi van minstens 30 centimeter diep ten opzichte van maaiveld en minstens 120 centimeter lang en breed waar regenwater naar wordt afgevoerd en langzaam wordt opgenomen in de grond.
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Dood hout of houtstobben neerleggen	Terrein	1	Realiseer minstens 1 m ² aan liggende boomstronk(en) of houtstobben voor insecten, reptielen en amfibieën.
Schanskorven of stenen stapels aanbrengen	Terrein	1	Realiseer steenstapels, los of in schanskorven met een minimale lengte van 3 meter, hoogte van 50 centimeter en breedte van 30 centimeter als schuilplaats voor reptielen en amfibieën.
<i>Dierenverblijfplaatsen</i>			
Losstaand insectenhotel aanbrengen	Terrein	1	Realiseer een losstaande insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² . Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschaduwd.
Insectenhotel in gevel aanbrengen	Gevel	1	Insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² , ingebouwd in de gevel. Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschaduwd.
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.7 Gebouwtipe 7: Bedrijven Op Zuid

2.7.1 Minimum te behalen punten

Het minimaal aantal natuurpunten voor Bedrijven Op Zuid is afhankelijk van de kavelgrootte.

- Voor kavels met een oppervlakte tot 1.000 m² worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **vijftien (15) natuurpunten**
- Voor kavels met een oppervlakte vanaf 1.000 m² tot 3.000 m² worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurpunten**
- Voor kavels met een oppervlakte vanaf 3.000 m² worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **twintig (20) natuurpunten**

2.7.2 Menukaart Bedrijven Op Zuid

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
<i>Beplanting</i>			
> 10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse struiken	Terrein	2	Er wordt ten minste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort.
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Intensief begroeide daktuin	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een begroeide daktuin met een grondlaag vanaf 30 centimeter. De begroeiing is voorzien van een hoge diversiteit met streekeigen soorten grassen, kruiden, struiken en/of bomen, waarvan ten minste 20 soorten insectvriendelijk zijn.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Gevelbeplanting	Gevel	3	<p>Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveleppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is.</p> <p>Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen</p>
Habitatmaatregelen			
Open, onbetreden zand aanbrengen	Terrein	1	Minimaal 0,5 m ² open zand nabij dood hout en/of kruidenbeplanting voor grondgebonden insecten aanbrengen. Zand niet betreden.
Poel of vijver	Terrein	3	Realiseer een poel / vijver van ten minste 5 m ² en minstens 60 centimeter diep met flauwe, begroeiende oevers, waarbij (periodieke) droogvalling is voorkomen.
Wadi	Terrein	3	Realiseer een beplante greppel of wadi van minstens 30 centimeter diep ten opzichte van maaiveld en minstens 120 centimeter lang en breed waar regenwater naar wordt afgevoerd en langzaam wordt opgenomen in de grond.
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Dood hout of houtstobben neerleggen	Terrein	1	Realiseer minstens 1 m ² aan liggende boomstronk(en) of houtstobben voor insecten, reptielen en amfibieën.
Schanskorven of stenen stapels aanbrengen	Terrein	1	Realiseer steenstapels, los of in schanskorven met een minimale lengte van 3 meter, hoogte van 50 centimeter en breedte van 30 centimeter als schuilplaats voor reptielen en amfibieën.
Vleermuisvriendelijke verlichting	Terrein	2	Alle buitenlampen worden voorzien van amberkleurige led-lampen of andere vleermuisvriendelijke verlichting.
Dierenverblijfplaatsen			
Losstaand insectenhotel aanbrengen	Terrein	1	Realiseer een losstaande insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² . Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschaduwd.
Insectenhotel in gevel aanbrengen	Gevel	1	Insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² , ingebouwd in de gevel. Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschaduwd.
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.8 Gebouwtipe 8: Appartementen Op Zuid

2.8.1 Minimum te behalen punten

Voor Appartementen Op Zuid worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurpunten** per complex.

2.8.2 Menukaart Appartementen Op Zuid

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
<i>Beplanting</i>			
> 10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse struiken	Terrein	2	Er wordt ten minste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort.
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Intensief begroeide daktuin	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een begroeide daktuin met een grondlaag vanaf 30 centimeter. De begroeiing is voorzien van een hoge diversiteit met streekeigen soorten grassen, kruiden, struiken en/of bomen, waarvan ten minste 20 soorten insectvriendelijk zijn.
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen
<i>Habitatmaatregelen</i>			

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Open, onbetreden zand aanbrengen	Terrein	1	Minimaal 0,5 m ² open zand nabij dood hout en/of kruidenbeplanting voor grondgebonden insecten aanbrengen. Zand niet betreden.
Poel of vijver	Terrein	3	Realiseer een poel / vijver van ten minste 5 m ² en minstens 60 centimeter diep met flauwe, begroeide oevers, waarbij (periodieke) droogvalling is voorkomen.
Wadi	Terrein	3	Realiseer een beplante greppel of wadi van minstens 30 centimeter diep ten opzichte van maaiveld en minstens 120 centimeter lang en breed waar regenwater naar wordt afgevoerd en langzaam wordt opgenomen in de grond.
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Dood hout of houtstobben neerleggen	Terrein	1	Realiseer minstens 1 m ² aan liggende boomstronk(en) of houtstobben voor insecten, reptielen en amfibieën.
Schanskorven of stenen stapels aanbrengen	Terrein	1	Realiseer steenstapels, los of in schanskorven met een minimale lengte van 3 meter, hoogte van 50 centimeter en breedte van 30 centimeter als schuilplaats voor reptielen en amfibieën.
Vleermuisvriendelijke verlichting	Terrein	2	Alle buitenlampen worden voorzien van amberkleurige led-lampen of andere vleermuisvriendelijke verlichting.
Dierenverblijfplaatsen			
Losstaand insectenhotel aanbrengen	Terrein	1	Realiseer een losstaande insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² . Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschadwd.
Insectenhotel in gevel aanbrengen	Gevel	1	Insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² , ingebouwd in de gevel. Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschadwd.
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.

2.9 Gebouwtipe 9: CPO / Initiatieven

2.9.1 Minimum te behalen punten

Voor CPO's / Initiatieven worden natuurinclusieve maatregelen uit onderstaande catalogus verwacht met een minimale waarde van in totaal **achttien (18) natuurlpunten** per gebouw met een minimale waarde van twee (2) per woning met een maximum van achttien (18) per gebouw. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij een gebouw met 6 woningen minimaal 12 natuurlpunten nodig zijn. Bij een gebouw met tien woningen zijn minimaal achttien (18) natuurlpunten nodig. Het is uiteraard wel mogelijk om op vrijwillige basis meer natuurlpunten te behalen dan vereist.

2.9.2 Menukaart CPO / Initiatieven

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Beplanting			
> 10 m ² streekeigen beplanting	Terrein	3	Ten minste 10 m ² van het kavel wordt voorzien van streekeigen (laag blijvende) plantensoorten. Dit wil zeggen: soorten die van nature voorkomen op de zandgronden van het Gooi.
Planten streekeigen bomen	Terrein	3	Er wordt ten minste één boom geplant (hoogte minimaal 3 meter bij aanplant) van een van nature op de zandgronden van het Gooi voorkomende soort.
Planten inheemse struiken	Terrein	2	Er wordt ten minste één grote struik geplant (hoogte minimaal 1 meter bij aanplant) van een van nature in Nederland voorkomende soort.
Erfafscheiding middels inheemse (fruit)hagen	Terrein	2 – 3	Er wordt bij ten minste twee derde van de erfgrans geen erfafscheiding van hout, beton of een ander hard materiaal geplaatst. In plaats daarvan wordt een (fruit)haag van in Nederland voorkomende soort(en) aangebracht. Een punt extra wordt verdiend wanneer meer dan één soort wordt toegepast.
Realiseren kruiden dak	Dak	3	Minstens 40 % van het dakoppervlak heeft een kruidendak met (sedum), grassen, kruiden en dwergheesters (15 - 30 centimeter) met streekeigen soorten, zonder soorten die niet van nature in Nederland voorkomen.
Gevelbeplanting	Gevel	3	Gevelbeplanting zodanig aanbrengen dat het aannemelijk is dat 5 jaar na aanplant minimaal 25 % van het geveloppervlak (uitgezonderd ramen en deuren en andere objecten waar beplanting niet kan of mag groeien) begroeid is. Gevelbeplanting bestaat uit zelfhechtende klimplanten of klimplanten met een steunconstructie van in Nederland van nature voorkomende soorten, eventueel gecombineerd met tegen de gevel geplaatste dekking gevende struikachtigen

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Habitatmaatregelen			
Open, onbetreden zand aanbrengen	Terrein	1	Minimaal 0,5 m ² open zand nabij dood hout en/of kruidenbeplanting voor grondgebonden insecten aanbrengen. Zand niet betreden.
Poel of vijver	Terrein	3	Realiseer een poel/vijver van ten minste 5 m ² en minstens 60 centimeter diep met flauwe, begroeide oevers, waarbij (periodieke) droogvalling is voorkomen.
Wadi	Terrein	3	Realiseer een beplante greppel of wadi van minstens 30 centimeter diep ten opzichte van maaiveld en minstens 120 centimeter lang en breed waar regenwater naar wordt afgevoerd en langzaam wordt opgenomen in de grond.
Takkenrillen aanbrengen	Terrein	1	Realiseer binnen 2 meter van de rand(en) van het perceel een (gevlochten) takkenril van minstens 2 meter lang, 15 centimeter breed en 40 centimeter hoog voor reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.
Dood hout of houtstobben neerleggen	Terrein	1	Realiseer minstens 1 m ² aan liggende boomstronk(en) of houtstobben voor insecten, reptielen en amfibieën.
Schanskorven of stenen stapels aanbrengen	Terrein	1	Realiseer steenstapels, los of in schanskorven met een minimale lengte van 3 meter, hoogte van 50 centimeter en breedte van 30 centimeter als schuilplaats voor reptielen en amfibieën.
Dierenverblijfplaatsen			
Losstaand insectenhotel aanbrengen	Terrein	1	Realiseer een losstaande insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² . Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschaduwd.
Insectenhotel in gevel aanbrengen	Gevel	1	Insectenvoorziening met een oppervlak van minstens 1 m ² , ingebouwd in de gevel. Het insectenhotel is bij voorkeur naar het zuiden of westen gericht en wordt zo min mogelijk beschaduwd.
Vogelnestkast in gevels	Gevel	1	Per vogelsoort (gierzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart of andere vogelsoort) worden minimaal 6 geschikte nestkasten ingebouwd met oriëntatie noord of oost. Kasten worden niet boven ramen geplaatst. Er kunnen voor maximaal twee vogelsoorten punten verdiend worden.
Vleermuiskast in gevels	Gevel	1	Minimaal vier vleermuiskasten van minstens 50 centimeter hoog, 20 tot 30 centimeter breed en met 1 tot 2 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kasten zijn in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.
Kraamkast vleermuizen	Gevel	3	Minimaal twee vleermuiskasten van minstens 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en met 3 tot 4 compartimenten van rond de 2 centimeter diep. De kast is in de gevel ingebouwd op minimaal 3 meter hoogte, buiten verstoring van kunstlicht.

Maatregel	Onderdeel kavel	Punten	Voorwaarden
Voor vleermuizen geschikte en toegankelijke spouwmuur	Gevel	3	Een vrije ruimte tussen de buitenmuur en isolatiemateriaal van 2 centimeter diepte, met een geveloppervlakte van ten minste 2 x 1 meter. De spouw moet bekleed zijn met ruw hard materiaal. Openingen (stootvoegen) van 1,7 tot 2 x 4 centimeter op een hoogte van minstens 3 meter boven de grond, maken de spouw toegankelijk.
Gevelbetimmering voor vleermuizen	Gevel	3	Houten betimmering aan de gevel van minstens 2 x 1 meter met aan onderzijde invliegopeningen van 2 x 4 centimeter op minstens 3 meter hoogte. Tussen de betimmering en de gevel is 2 centimeter loze ruimte.